EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 15.12.2022
COM(2022) 719 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

jäätmestatistika määruse (EÜ) nr 2150/2002 kohaselt kogutud statistika ja selle kvaliteedi kohta

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

jäätmestatistika määruse (EÜ) nr 2150/2002 kohaselt kogutud statistika ja selle kvaliteedi kohta

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 2150/2002 jäätmestatistika kohta[1] (edaspidi „määrus“) on kehtestatud raamistik Euroopa Liidu jäätmestatistika koostamiseks. Määruse artikli 8 lõikes 1 on sätestatud, et komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga kolme aasta tagant aruande määruse rakendamise kohta (välja arvatud esimene aruanne, mis esitati viie aasta jooksul pärast määruse jõustumist). Eelmised aruanded esitati aastatel 2008,[2] 2011,[3] 2014,[4] 2016[5] ja 2020[6].

Käesolevas aruandes osutatakse 2018. aasta jäätmetekke ja jäätmekäitluse andmete kvaliteedile. Andmed koguti 2020. aastal. Aruande koostamise ajal ei ole 2022. aasta andmekogumise tulemused veel kättesaadavad. Määruse kohaselt tuleb iga kahe aasta tagant (paarisaastatel) koguda andmeid järgmise kohta:

- jäätmeteke,
- jäätmekäitlus ja
- jäätmekäitlustehased (disagregeeritud NUTS 2 tasandite järgi).

2. JÄÄTMESTATISTIKA MÄÄRUS

Määruses on sätestatud statistilised andmed, mille liikmesriigid peavad esitama ja nõuded selliste andmete kvaliteedile. Mõisted on sätestatud jäätmeid käsitlevas direktiivis 2008/98/EÜ (jäätmete raamdirektiiv)[7]. Liikmesriigid saavad ise otsustada, millist meetodit nad jäätmestatistika koostamiseks kasutavad. Seega võivad nad kasutada olemasolevaid andmekogumissüsteeme, et vähendada määruse täitmisega seotud halduskoormust. Määruses on sätestatud põhistatistika, st andmed, mis kogutakse otse või haldusallikatest , kuid mitte muust statistikast.

1 EÜT L 332, 9.12.2002, lk 1.
2 KOM(2008) 355 lõplik, 13.6.2008.
3 KOM(2011) 131 lõplik, 17.3.2011.
4 COM(2014) 79 final, 14.2.2014.
5 COM(2016) 701 final, 3.11.2016.
6 COM(2020) 54 final, 14.2.2020.
7 ELT L 312, 22.11.2008, lk 3.

Määruses (I lisa 7. jagu) on nõutud, et liikmesriigid esitaksid koos andmetega kvaliteediaruande. Liikmesriigid peavad neis aruannetes osutama kvaliteedielementidele, mida kasutatakse tavaliselt Euroopa statistikasüsteemis[8] ja mis on sätestatud jäätmestatistika kvaliteeti käsitlevas komisjoni määruses (EÜ) nr 1445/2005[9].

Määrust on alates vastuvõtmisest mitu korda muudetud. Septembris 2010 tehti sellesse komisjoni määrusega (EL) nr 849/2010[10] tehniline kohandus, mille peamine eesmärk oli muuta jäätmevoogude klassifikatsiooni (EWC-Stat) ning piiritleda taaskasutamistoimingud „ringlussevõtt“ ja „tagasitäide“.

2018. aastal muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/851 jäätmete raamdirektiivi ja kehtestati selle sisu siseriiklikesse õigusaktidesse ülevõtmise tähtajaks 5. juuli 2020. See muudatus ei mõjuta käesoleva aruandega hõlmatud jäätmestatistika andmete kogumist.

Poliitikavaldkondade (nt ringmajanduse) statistikas kasutatakse sisendina määruse kohaselt kogutud andmeid. 2020. aasta märtsis võttis komisjon vastu ringmajanduse tegevuskava,[11] mis sisaldab meetmeid ELi edusammude jälgimiseks ringmajanduse suunas liikumisel. Komisjon on sel eesmärgil välja töötanud 10 näitajaga järelevalveraamistiku, mis annab poliitikakujundajatele ja üldsusele lihtsa juurdepääsu asjakohastele andmetele. Komisjon (Eurostat) avaldab selle järelevalveraamistiku[12] ja haldab seda. Raamistiku näitajad *jäätmetekke, toidujäätmete, ringlussevõtu määra, konkreetsete jäätmevoogude* ja *materjalide ringkasutuse määra* kohta põhinevad täielikult või osaliselt määruse alusel kogutud andmetel.

Määrusel põhinevaid andmeid kasutatakse ka selleks, et jälgida ELi edusamme kestliku arengu eesmärkide saavutamisel. Komisjon (Eurostat) avaldab igal aastal aruande, millele on lisatud veebipõhine teabepakett[13]. Käesolevas aruandluses kasutatakse kestliku arengu eesmärgi nr 12 kohaseid näitajaid *materjalide ringkasutuse määr* ja *jäätmeteke, arvestamata peamisi mineraaljäätmeid*.

3. AJAKOHASUS JA ÕIGEAEGSUS

Andmete vastuvõtmine

8 Eurostati veebisait kvaliteediaruandluse kohta: https://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/overview.
9 ELT L 229, 6.9.2005, lk 6.
10 ELT L 253, 28.9.2010, lk 2.
11 https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm
12 https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/indicators.
13 https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi

Andmed ja kvaliteediaruanded tuleb esitada komisjonile (Eurostatile) iga kahe aasta tagant 18 kuu jooksul pärast vaatlusaasta lõppu[14].

Andmekogumise aruandlustähtajast kinnipidamine vaatlusaastal 2018 varasemate aastatega võrreldes ei muutunud. Täielikud andmekogumid ja kvaliteediaruanded esitasid õigel ajal kokku 22 liikmesriiki ja üks EFTA riik. Kolm liikmesriiki esitasid osa oma andmetest vähem kui üks kuu pärast tähtaega. Kaks liikmesriiki ja kaks EFTA riiki esitasid nii andmed kui ka kvaliteediaruanded rohkem kui üks kuu pärast tähtaega. Üks EFTA riik esitas andmekogumid rohkem kui kuus kuud pärast tähtaega.

Andmeid esitasid vabatahtlikult ka kuus Lääne-Balkani riiki. Kaks neist esitasid õigeaegselt täielikud andmekogumid ja kvaliteediaruanded ning üks esitas õigeaegselt andmed jäätmetekke ja -käitluse kohta. Ülejäänud kolm riiki esitasid andmed ainult jäätmetekke kohta ja tegid seda rohkem kui kaks kuud pärast tähtaega.

Komisjon (Eurostat) võtab meetmeid, et kannustada liikmesriike oma statistika tegemise protsesse läbi vaatama ja esitama kvaliteetseid andmeid ettenähtud tähtajaks. Asjaomastel liikmesriikidel paluti selgitada, miks andmed esitati hilinemisega. 2020. aasta puhul (2018. aasta andmed) näib, et erakordselt hilinenud aruandlus oli tingitud peamiselt COVID-19 pandeemia põhjustatud tõsistest häiretest statistikaalases tegevuses.

Avaldamine

Komisjon (Eurostat) valideeris liikmesriikide esitatud andmed jäätmetekke ja -käitluse kohta ning avaldas vaatlusaasta 2018 tulemused 14. septembril 2020 Eurostati veebipõhises andmebaasis[15]. Andmed jäätmekäitluskohtade kohta piirkondade kaupa avaldati kaks päeva hiljem, 16. septembril 2020. Andmekogudele lisati artiklid veebiväljaandes „Statistics Explained“ ja muud levitatavad tooted.

4. TÄIELIKKUS

Vaatlusaastatel 2010–2018 vähenes jäätmetekke andmete kogumisel märkimisväärselt nii küsimustikus teatamata jäetud väärtuste arv kui ka selliseid poolikuid vastuseid esitanud liikmesriikide ja EFTA riikide arv. Vaatlusaasta 2010 puhul teatas puuduvatest väärtustest kaheksa riiki, vaatlusaasta 2018 puhul langes selliste riikide arv üheni. Puuduvate väärtuste koguarv langes 1 668-lt vaatlusaasta 2010 puhul ainult üheni vaatlusaasta 2018 puhul.

Sarnast positiivset muutust võib täheldada jäätmekäitluse andmete puhul. Vaatlusaasta 2018 kohta teatati ainult kuuest puuduvast jäätmekäitluse väärtusest, vaatlusaasta 2010 kohta oli puuduvaid väärtusi 263.

---

14 Määruse (EÜ) nr 2150/2002 I ja II lisa 7. jao punkt 2.

15 https://ec.europa.eu/eurostat/data/database

Mõned riigid esitavad konfidentsiaalseid andmeid, mida komisjon (Eurostat) ei tohi avaldada. Sellega kaasneb täiendav käitlemine, et säilitada andmete teisene konfidentsiaalsus, st täiendavaid andmeid ei avaldata, et vältida olukorda, kus kasutaja võib konfidentsiaalseid riiklikke andmeid saada või tuletada. Selleks et vähendada nende andmete osakaalu, mida ei saa teisese konfidentsiaalsuse tõttu avaldada, lõpetas komisjon (Eurostat) mitmete statistiliste koondandmete avaldamise, näiteks loomsete ja taimsete jäätmete kohta.

5. ANDMETE VALIDEERIMINE KOMISJONI (EUROSTATI) POOLT

Komisjon (Eurostat) jätkab andmekvaliteedi kontrollisüsteemi parandamist ja täpsemaks muutmist ning liikmesriikidele mõeldud metoodiliste suuniste ajakohastamist. Viimased on kättesaadavad Eurostati veebisaidil.

Pärast esimest määruse kohast andmekogumist 2004. aastal lõi komisjon (Eurostat) tõhusa kaheetapilise kvaliteedikontrolli süsteemi, et kontrollida liikmesriikidest saadud andmeid.

Esimeses etapis teeb komisjon (Eurostat) esitatud andmete ja kvaliteediaruannete kiirhindamise (kahe kuu jooksul). Selles etapis hinnatakse andmeid peamiselt uute andmete sisemise sidususe ja vahepealse aja jooksul toimunud arengu vaatenurgast. Andmeid analüüsitakse väga kokkuvõtlikult eesmärgiga teha kindlaks olulised katkestused aegridades ja veenduda, et andmed sobivad avaldamiseks. Seejärel saadab komisjon (Eurostat) liikmesriikidele individuaalsed hindamisaruanded. Nendes hindamisaruannetes võidakse vajaduse korral nõuda selgitusi ja/või andmete läbivaatamist. Komisjon (Eurostat) avaldab valideeritud andmed.

Teine etapp on põhjalik valideerimine. Selle raames analüüsitakse andmeid üksikasjalikumalt (nt majandussektorite ja jäätmekategooriate kaupa) ning võrreldakse mustreid ja arengut riigiti. Selle põhjaliku valideerimise eesmärk on lisaks ebakõlade kindlakstegemisele parandada andmete kvaliteeti pikas plaanis. Valiidsuse kontroll hõlmab järgmist:

- igas majandusharus tekkivate jäätmete riigisisene võrdlemine varasemate aastate näitajatega;
- iga majandusharu andmete võrdlemine riikide vahel;
- igas jäätmekategoorias tekkinud jäätmete ja käideldud jäätmete riigisisene võrdlemine;
- võrdlemine andmetega, mis on esitatud jäätmete kohta muude aruandluskohustuse täitmisel, näiteks muude jäätmealaste õigusaktide kohase õigusnormidele vastavuse järelevalve raames.

Tulemuste kontrollimiseks kasutatakse i) riikide kvaliteediaruandeid, ii) esimeses hindamisetapis saadud tagasisidet ning iii) muid kättesaadavaid dokumente (nt varasemate aastate aruandlusdokumente). Seejärel arutatakse tulemusi aruandva liikmesriigiga.

6. KATVUS

Andmete katvus

Liikmesriigid peavad jäätmetekke statistika koostama kõigi majandussektorite ja kodumajapidamiste kohta. See peab hõlmama taaskasutus- ja kõrvaldamistoimingute käigus tekkivaid jäätmeid, mida tuntakse ka sekundaarsete jäätmetena. Statistika peab hõlmama ka väikeettevõtjate (alla 10 töötaja) tekitatud jäätmeid, kuigi määruse artikli 3 lõike 2 kohaselt tuleks sellised väikeettevõtjad võimaluse korral uuringutest vabastada, välja arvatud juhul, kui nad tekitavad märkimisväärselt jäätmeid. Kui väikeettevõtjaid ei uurita, kogutakse andmeid kas haldusallikatest või kasutatakse hinnangulisi andmeid.

Kõigi jäätmekäitluskohtade käitajate puhul tuleb koostada jäätmetöötluse ja jäätmehoidlate statistika. Mõned suurettevõtjad käitavad oma jäätmekäitlustehaseid ja peavad nende kohta samuti aru andma.

Vaatlusaasta 2018 statistika valideerimisel tehti järgmised kaks olulist järeldust.

- Mõni liikmesriik ei ole veel suutlik esitama andmeid jäätmekäitluskategooria „tagasitäide“[16] kohta ja teatab „puuduvast“ väärtusest. Mõned kasutavad tagasitäite kategooriat prügilasse ladestamist käsitlevate andmete esitamiseks ja esitavad seega eksitavaid andmeid, justkui toimuks vähem prügilasse ladestamist ja rohkem taaskasutamist. See probleem avastati valideerimise ajal. Komisjon (Eurostat) palus asjaomastel riikidel tungivalt seda olukorda parandada, et esitada täiesti õiged andmekogumid.
- Jäätmekategooria „tervishoid ja bioloogilised jäätmed“ puhul sõltub ohtlike ja tavajäätmete eristamine siseriiklikest õigusaktidest. Näiteks käsitletakse inimsäilmeid või ravimeid erinevalt ja neid erinevusi ei saa nõuetekohaselt hinnata, mis tekitab selle jäätmekategooria puhul võrreldavuse probleeme liikmesriikide vahel.

Jaotus majandussektorite kaupa

Valideerimistulemused näitavad, et jäätmeid tekitava majandussektori kindlaksmääramine on piisavalt täpne. Ebausutavaid juhtumeid on harva. Need juhtumid avastatakse tavaliselt valideerimise käigus ning saavad seega selgitatud või parandatud. Erandiks on kasutuselt kõrvaldatud sõidukid. Kodumajapidamised ja väikeettevõtjad ei kustuta sageli kasutuselt kõrvaldatud sõidukeid registrist ise, vaid seda teeb remonditöökoda või automüüja ning seega registreeritakse see majandustegevusena (NACE Rev. 2 klass), mis ei vasta sõiduki valdaja tegevusalale. Selle probleemi lahendamine edeneb väga visalt, kuna enamik liikmesriike toetub kasutuselt kõrvaldatud sõidukite puhul haldusandmetele.

[16] Direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punkti 17a kohaselt on „tagasitäide“ defineeritud kui „taaskasutamistoiming, mille puhul kasutatakse kaevandatud ala korrastamiseks või maastikukujunduse eesmärgil selleks sobivaid tavajäätmeid“.

Jäätmekategooriad

Määruses on sätestatud jäätmekategooriad, mille kohta tuleb komisjonile (Eurostatile) andmed esitada. Kategooriad vastavad Euroopa Liidu jäätmete materjalipõhisele klassifikatsioonile[17] (EWC-Stat). Määrusega ei ole ette nähtud konkreetset klassifikatsiooni, mida tuleks riigisisesel andmekogumisel kasutada.

Enamik liikmesriike lähtub andmete kogumisel Euroopa jäätmenimistust,[18] mis hõlmab 839 jäätmeliiki. Komisjoni määrus (EL) nr 849/2010[19] sisaldab Euroopa jäätmenimistu koodide ja EWC-Stat koodide vastavustabelit. Nende kahe liigituse laialdane kasutamine tagab andmete hea võrreldavuse, vähemalt määruses nõutud koondandmete tasandil. Komisjon (Eurostat) leiab, et klassifitseerimisvigade üldine mõju andmete täpsusele on väike. Sellised klassifitseerimisvead, millel oleks suur mõju, avastataks esimese valideerimise käigus ja parandataks viivitamata. Üks selline viga ilmnes 2014. aastal. 2016. ja 2018. aastal ei täheldatud ühtki sellist viga.

Jäätmeteke ületab ELis jäätmekäitluse

Tekkinud ja käideldud jäätmete üldkogus on liikmesriigiti erinev.

ELis tekkinud jäätmete ja ELis käideldud jäätmete koguse vahe on alates 2008. aastast püsinud ligikaudu 200 miljoni tonni kandis. See vastab ligikaudu 10 %-le tekitatud jäätmetest. See vahe on püsinud alates 2008. aastast muutumatuna: ELis tekitatakse rohkem jäätmeid, kui neid käideldakse. Jäätmekategooriate lõikes on erinevus suurim jäätmete käitlemisel tekkinud setete ja vedeljäätmete puhul (umbes 70 %) ja väikseim (peaaegu 0 %) pinnasejäätmete puhul.

Seda erinevust saab põhjendada mitmeti.

- Kõiki jäätmeid ei käidelda riigis, kus jäätmed on tekkinud. Jäätmete impordi- ja ekspordiandmeid määruse alusel ei koguta, seega ei ole määruse andmete alusel võimalik mõõta impordist ja ekspordist tulenevaid erinevusi. Väliskaubanduse andmetel põhinevatest hinnangutest on näha, et selle mõjuga saab selgitada ligikaudu viiendikku kogu ELis esinevast erinevusest. Üksikute riikide puhul võib see mõju olla suurem.
- Rolli mängib ka jäätmete veesisaldus. Kõikide jäätmekategooriate, välja arvatud setete andmed teatatakse normaalmärgkaalus. Eelkäitlusprotsessi käigus, näiteks tehes ettevalmistavaid käitlustoiminguid jäätmete kõrvaldamiseks (vedeljäätmete, nt

[17] Komisjoni määruses (EL) nr 849/2010 on sätestatud praegune versioon EWC-Stat Rev. 4, milles on 51 kategooriat.

[18] Sätestatud komisjoni otsuses 2000/532/EÜ, mida on viimati muudetud komisjoni otsusega 2014/955/EL. Euroopa Liidu jäätmete materjalipõhises klassifikatsioonis (EWC-Stat) on jäätmed liigitatud pelgalt materjali põhjal. Euroopa jäätmenimistu on rohkem liigendatud kui EWC-Stat ning põhineb materjalil, materjali kasutamisel ja jäätmete päritolul.

[19] ELT L 253, 28.9.2010, lk 2.

nõrgvee või õli-vesiemulsiooni käitlemine), väheneb veesisaldus ja lõppkäitlusse minevate jäätmete mass on märkimisväärselt väiksem.

- Mõni toiming on määruse II lisa kohaldamisalast välja jäetud, näiteks koospõletusrajatised, kus kasutatakse kütusena ainult konkreetse biomassi jäätmeid.
- Kõiki jäätmeid ei käidelda samal aastal, kui need tekivad. Aastal t tekkinud jäätmeid võidakse käidelda aastal t+1. Detsembris/jaanuaris avaldub kalendaarne mõju ning osa jäätmeid ladustatakse ajutiselt.
- Jäätmete käitlemisel võib tekkida uut liiki jäätmeid – nt jäätmete põletamisel tekkiv tuhk –, mis lisanduvad juba tekkinud jäätmetele. Selle mõju kvantitatiivseks hindamiseks hindab komisjon (Eurostat) „sekundaarseid jäätmeid“ – see näitaja hõlmab jäätmekäitluse käigus tekkinud jäätmeid.
- Kasutuselt kõrvaldatud sõidukitest ja seadmetest teatatakse vaid jäätmetekkestatistika raames. Sõiduk sisaldab eri materjale, nt metalli ja plasti. Nendest materjalidest teatatakse jäätmekäitlusstatistika raames. Jäätmekäitlust mõõdetakse käitlusahela lõpus, st pärast kasutuselt kõrvaldamist ja sorteerimist. Seega teatatakse sõidukitest ja samalaadsetest seadmetest jäätmekäitluse statistikas ainult erandjuhtudel.

Seega ei tulene jäätmetekke ja jäätmekäitluse vaheline erinevus erinevusest nende kahe kategooria statistika kvaliteedis. See kajastab pigem erinevusi nende kahe kategooria eesmärkides ja neis kasutatud mõistetes. Sõltuvalt jäätmeliigist peaks erinevus jääma siiski teatud piiridesse. Kui need piirid ületatakse, palub komisjon (Eurostat) asjaomaselt liikmesriigilt selgitust.

Alates 2022. aasta andmekogumisest on Eurostat laiendanud küsimustikku nii, et see hõlmaks liikmesriikide jaoks vabatahtlikke kategooriaid, et võrrelda jäätmetekke ja -käitluse andmeid andmetega jäätmete impordi/ekspordi, jäätmete veekao jms kohta. Eurostat kavatseb ajakohastada oma suuniseid, et paluda liikmesriikidelt selle teabe esitamist. Täiendavad kategooriad parandavad hinnangute kvaliteeti ja annavad ka asjakohast teavet ringmajanduse kohta.

7. VÕRRELDAVUS

Ajaline võrreldavus

Liikmesriikide esitatud kvaliteediaruanded on kasulik vahend, mille abil jälgida tehtud metoodilisi muudatusi ja nende mõju andmete võrreldavusele. Nendest kvaliteediaruannetest on näha, et peaaegu kõik liikmesriigid on alates 2004. aastast oma riikliku jäätmestatistika koostamist märkimisväärselt parandanud. Enamik liikmesriike jätkab i) andmete kvaliteedi parandamist andmekogumise raames (nt kaotades andmelüngad ja suurendades katvust) ning ii) meetodite tõhustamist.

Andmekogumise paranemine aastate jooksul on kaasa toonud aegridade katkemise. Liikmesriigid vaatavad läbi eelmiste aastate andmekogumid, et neid katkestusi vähendada, ning kasutajaid teavitatakse sellisest läbivaatamisest. Komisjon (Eurostat) osutab aegridade katkestustele levitatavates andmekogumites.

Riikidevaheline võrreldavus

Tänu ühistele määratlustele ja liigitustele on andmete võrreldavus riikide vahel enamiku sektorite ja jäätmeliikide puhul hea. Nagu on märgitud punktis 6, esineb riikide vahel endiselt probleeme jäätmekategooria „tervishoid ja bioloogilised jäätmed“ alla kuuluvate ohtlike jäätmete andmete võrdlemisel, sest „ohtlikkuse“ mõiste on määratletud siseriiklikes õigusaktides. Massi poolest suurim jäätmekategooria on mineraaljäätmed, kuna see moodustab keskmiselt kaks kolmandikku kogujäätmetest. Seetõttu on keeruline võrrelda eri riikides tekkinud kogujäätmeid. Võrreldavuse suurendamiseks avaldab Eurostat andmed näitaja „jäätmed, arvestamata peamisi mineraaljäätmeid“ kohta.

8. PARANDUSMEETMED

2022. aastal vaadati läbi jäätmestatistika käsiraamat, mille eelmine versioon pärineb 2013. aastast[20]. 2022. aasta versioon[21] tehti liikmesriikidele kättesaadavaks 2022. aasta suvel toimunud andmekogumise jaoks. 2023. aastal ajakohastatakse käsiraamatut jäätmekäitluse ja jäätmetekke ühitamise osas. Kui see on valmis, avaldatakse käsiraamatu ajakohastatud versioon. Kõige olulisemad muudatused 2022. aasta märtsi seisuga on seotud järgmisega.

- Jäätmevoogude tõenäolised ja ebatõenäolised käitlustoimingud. Valideerimisel tulevad mõnikord ilmsiks ebatõenäolised käitlusviisid (nagu kasutuselt kõrvaldatud sõidukite tagasitäide või metallide põletamine), mida tuleb korrigeerida. Läbivaatamine kiirendab andmete valideerimist ja avaldamist, kuna on vaja teha vähem parandusi.
- Kasutuselt kõrvaldatud sõidukite jaotamine majandustegevuste ja kodumajapidamiste kaupa.
- Kuiv- ja märgaine arvutamine.
- Klaasi, raua, terase ning alumiiniumi- ja vasemurru puhul võeti kasutusele konkreetsed kriteeriumid, mille alusel jäätmed lakkavad olemast jäätmed, ning need tuli lisada käsiraamatusse.
- Tagasitäite, prügilasse ladestamise ja lõppladustamise täpsem piiritlemine.
- Käsiraamatusse lisati viimase versiooni (2010) järel tehtud õiguslikud muudatused.

[20] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-RA-13-015

[21] https://circabc.europa.eu/ui/group/b01d2930-990e-44fb-9121-a9a6b00a1283/library/7fbe72b2-edfe-471a-bdd1-303bf1b2eb7f/details

Liikmesriigid on enamiku muudatusi juba rakendanud. Need koostati juhenddokumentidena ja neid arutati seejärel Eurostati jäätmestatistika eksperdirühmas. Need juhenddokumendid lisati läbivaadatud käsiraamatusse, tehes seega kogu metoodika kättesaadavaks ühes dokumendis.

9. KULUD JA KOORMUS

Liikmesriikide kvaliteediaruannetest on näha, et ettevõtjate aruandluskoormus püütakse hoida võimalikult väike. See kajastub ka asjaolus, et üha rohkem riike kogub teavet aruandluskoormuse kohta. Selline teave kogutakse andmeesitajatelt küsimustike kaudu või tehakse kindlaks eriuuringute abil. Umbes pooled liikmesriigid kasutavad jäätmestatistika peamise allikana haldusandmeid ja väldivad seega andmeesitajate koormamist lisaküsimustikega. Teised kasutavad haldusandmeid ühena paljudest andmeallikatest. Väikeettevõtjad on statistilistest uuringutest eri moel vabastatud[22].

Üha rohkem liikmesriike on võtnud kasutusele elektroonilised andmeesitussüsteemid või plaanivad seda teha. Need süsteemid edastavad jäätmealaste õigusaktide alusel nõutavad andmed jäätmekäitluskohtadest automaatselt statistikaasutustele.

10. SAAVUTUSED JA TULEVIKUVÄLJAVAATED

Liikmesriikide esitatud andmete täielikkus on aastate jooksul pidevalt paranenud. Jäätmekategooriate ja sektorite puhul on jäätmestatistika võrreldavus riikide vahel muutunud väga heaks. Liikmesriikide ja EFTA riikide puhul on saavutatud andmete täielik katvus. Üldiselt on andmed kõigi liikmesriikide ja EFTA riikide kohta kvaliteetsed. Kaks Lääne-Balkani riiki esitavad piisava kvaliteediga andmeid, teised on neile järele jõudmas.

Ringmajanduse tegevuskava raames läbi vaadatud jäätmealased õigusaktid[23] sisaldavad täpsemaid eeskirju jäätmekäitlustoimingute mõõtmise kohta ja täpsemaid määratlusi. Jäätmete raamdirektiivi 2018. aasta muudatusel on tõenäoliselt piiratud mõju käimasolevale jäätmestatistika andmete kogumisele vaatlusaasta 2020 kohta.

---

22 Väikeettevõtjate uuringutest väljajätmise küsimuses toimitakse erinevalt. Mõni riik teeb väikeettevõtjate kohta valikuuringu ning ekstrapoleerib tulemused. Enamik riike on väikeettevõtjad siiski täielikult uuringutest välja jätnud vastavalt määruse artikli 3 lõikele 2, mis lubab vähem kui kümne töötajaga ettevõtted uuringutest vabastada, välja arvatud juhul, kui nad tekitavad märkimisväärselt jäätmeid. Teine võimalus on ekstrapoleerida need arvväärtused faktoripõhiste hindamismudelite abil. Riigid on ette näinud erinevad väljajätmiskünnised, mille aluseks on enamasti töötajate arv või aasta jooksul tekitatud jäätmete kogus. Mõni riik kombineerib need kaks kriteeriumi, kandmaks hoolt selle eest, et andmete kogumine hõlmab ka väikeettevõtjaid, kui nad ületavad kindlaksmääratud jäätmetekitamise künnise.

23 https://ec.europa.eu/environment/waste/target_review.htm.

- Lõpliku jäätmekäitluse arvutuspunkt on täpsemalt määratletud. Kuna enamik liikmesriike on seda määratlust juba rakendanud, võib eeldada, et mõju andmete kvaliteedile on väike.

- 2018. aastal teatas seitse riiki ohtlike jäätmete kasutamisest tagasitäiteks. Alates 2020. aasta juulist ei tohi ohtlikke jäätmeid tagasitäiteks kasutada. Kuna muudatus ei kehti aasta algusest, ei ole aruandeaasta 2020 puhul võimalik mõõta muudetud määratluse mõju massile.

Komisjon (Eurostat) ajakohastas jäätmestatistika käsiraamatut, et kajastada neid täpsemaid eeskirju ja lisada suunised mitme jäätmevoo kohta. Liikmesriigid on neid suuniseid juba rakendanud, seega on käsiraamatu ajakohastamise eesmärk koondada eeskirjad ühte kohta. Komisjon jätkab koostööd liikmesriikidega ka muude meetmete abil, näiteks seminaride korraldamise ja parimate tavade vahetamise kaudu.

Komisjon (Eurostat) teeb mitme liikmesriigiga koostööd, et kaardistada jäätmete tekke ja lõppkäitluse vahelised jäätmevood ning teha nähtavaks eelkäitlustoimingud, nagu on kirjeldatud punktis 6.

Jäätmetekke ja jäätmekäitluse andmed on nüüd olemas kaheksa vaatlusaasta kohta, st iga teise aasta kohta ajavahemikul 2004–2018. Aegridade pikenedes on andmetest rohkem kasu, näiteks kasutatakse neid ringmajandusega seotud näitajate väljatöötamisel või kliimaanalüüsides.